

טו וגבר די יתן שכבתיה
בבעירא אתקטלא יתקטל וית
בעירא תקטלון:

בְּתוֹכְכֶם: טו וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכַבְתּוֹ
בְּבִהְמָה מוֹת יוֹמָת וְאֶת־הַבְּהֵמָה תִּהְרַגוּ:

(15) And a man who lies with an animal, will surely be put to death, and you must kill the animal.

RASHI

man who marries a woman permissibly and then marries her mother, i.e.] his mother-in-law. So what then is the expression [understood simply as burning him and “them (אתהון)”? It means “one of them,” being derived from the Greek term [הינה, whose equivalent in the Holy Language is] הינה, meaning “one” [and thus, הן, meaning “one of them”] (Sanhedrin 76b).

(15) **And you must kill the animal** — *If the man committed a sin what sin did the animal commit [that it too should be killed?*

Surely it was merely an innocent victim in the matter]? However, since a failing came upon a person through the animal, therefore, Scripture says: It must be stoned to death! How much more so [is this relevant] to a human being, who knows how to distinguish between good and evil, and yet brings evil upon his fellow [by inciting him] to commit a transgression. Similar to this matter, it says (Deuteronomy 12:2), “Utterly annihilate all the places [where the nations ... served their gods].” It is surely [possible here to draw] an inference from minor to major: If in the case of trees, which do not see and do not hear, when a failing comes upon a man through them, the Torah says, Destroy them! Burn them! Annihilate them! — then how much more culpable is a human who leads his fellow astray from the path of life to the paths of death?! (Torat Kohanim 20:115).

רש"י

חמורתו, ומדו “אתהון”, את אחת מהן; ולשון יוני הוא: “הן”, אחת: (טו) וְאֶת־הַבְּהֵמָה תִּהְרַגוּ. אם אדם חטא, בהמה מה חטאה, אלא מפני שבאה לאדם תקלה על ידה, לפיכך אמר הכתוב: תסקל. קל-וחמור לאדם, שיודע להבחין בין טוב לרע וגורם רעה לחברו לעבר עברה. כיוצא בדרך אתה אומר (דברים, יב, ב): “אבד תאבדון את-כל-המקמות”, הרי דברים קל וחמור: ומה אילנות, שאינן רואין ואינן שומעין, על שבאת תקלה על ידם, אמרה תורה: השחת, שרף וכלה, המטה את חברו מדרך חיים לדרך מיתה, על אחת כמה וכמה:

KEDOSHIM FOR FRIDAY

קדושים ליום ששי

טז ואתתא די תקרב לכל
בעירא למשלט בה ותקטול
ית אתתא וית בעירא
אתקטלא יתקטלון קטלא
חייבין: יז וגבר די יסב ית

טז וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל־כָּל־בְּהֵמָה
לְרִבְעָה אֹתָהּ וְהָרַגְתָּ אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־
הַבְּהֵמָה מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמֵיהֶם בָּם: יז וְאִישׁ

(16) And a woman who comes close to any animal so that it will mate with her — you must kill the woman and the animal; they must surely be put to death; their blood is upon themselves. (17) And a man who takes his sister, whether his

אֶחְתִּיתָהּ בַּת אָבוּהָי אֹו בַת
אִמֶּיהָ וַיַּחְזִי יָת עֵרִיתָהּ וְהִיא
תַּחֲזִי יָת עֵרִיתָהּ קִלְנָא הוּא
וַיִּשְׁתַּיְצוּן לְעֵינַי בְּנֵי עֲמֹהוֹן
עֵרִית אֶחְתִּיתָהּ גְּלִי חוֹבִיָּה
יִקְבֹּל: יח וְגִבֵּר דִּי יִשְׁכּוּב יָת
אֶחְתָּא סוֹאֲבַתָּא וַיִּגְלִיהָ יָת
עֵרִיתָהּ יָת קִלְנָה גְּלִי וְהִיא
תַּגְּלִי יָת סוֹאֲבַת דְּמִהָא

אֲשֶׁר־יִקַּח אֶת־אֶחְתּוֹ בֶּת־אָבִיו אֹו בֶּת־
אִמּוֹ וּרְאָה אֶת־עֵרוֹתָהּ וְהִיא תִּרְאֶה אֶת־
עֵרוֹתָו חֲסֵד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינַי בְּנֵי עַמִּים
עֵרוֹת אֶחְתּוֹ גְּלָה עוֹנּוֹ יִשָּׂא: יח וְאִישׁ
אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב אֶת־אִשֶּׁה דְּוָהּ וְגִלָּהּ אֶת־
עֵרוֹתָהּ אֶת־מִקְרָהּ הֵעֶרָה וְהוּא גִלָּתָהּ אֶת־

father's daughter or his mother's daughter, and he sees her nakedness and she sees his nakedness — it is a disgraceful act, and they will be cut off before the eyes of the members of their people; he uncovered his sister's nakedness; he must bear his sin. (18) And a man who lies with a woman that has [impurity from her menstrual] flow, and he uncovers her nakedness — he has bared her source and she has uncovered the blood of her source, and both of them will be

RASHI

רש"י

(17) חסד הוא — *The Aramaic term for “disgrace” is חסודא (see Onkelos on Genesis 34:14). And the Midrashic explanation [of חסד הוא] is (Torat Kohanim 20:116): If you [object and] say, “But [how could Adam's son] Kayin marry his own sister [if this is against the Torah and thus against God's will]?” then [the answer is provided by our very verse here: Kayin's case was an*

(יז) חסד הוא. לשון ארמי: חרפה, חסודא. ומדרשו: אם תאמר: קין נשא אחותו! חסד עשה המקום לבנות עולמו ממנו, שנאמר (תהלים פט): “עולם חסד יבנה”: (יח) הערה. גלה, וכן כל לשון “ערוה”, גלוי הוא, והוא יורדת בתבה לשם דבר, כמו “זערה” מגזרת (אסתר, ה, ט): “ולא-קם ולא-זע”, וכן “אחווה” מגזרת אה. והערה זו נחלקו בה רבותינו. יש אומרים: זו נשיקת שמש, ויש

exceptional one;] the Omnipresent [in permitting this marriage,] performed an act of kindness (חסד), in order that His world would be built up through him [i.e. God made the propagation of the human race possible through this union, as a kindness to the world], as the verse says (Psalms 89:3), עולם חסד יבנה [understood as, “the world is built on kindness”]. (18) הערה — [means:] He has uncovered. And likewise, every instance of the term ערוה in Scripture, denotes “uncovering.” [And why does the word ערוה have a letter ו in it, compared to our word הערה? This is because] the letter ו is inserted in the [root ערה, to become a] noun form [namely, ערוה, nakedness]. Similarly, the noun זערה, “trembling,” stems from the root זע, “tremble,” as in the verse] (Esther 5:9), “and he did not rise, nor did he tremble (זע)” [where a ו is inserted to produce the noun זערה, “trembling”]. Likewise, the noun אחווה, “brotherhood,” stems from the root אח, “brother.” Now, regarding this הערה, “uncovering” [in the context of illicit relations], our Rabbis have taught differently [with respect to the halachic definition that constitutes the act of “uncovering,” as follows]: Some say that it is the [mere] contact of the

וַיִּשְׁתַּיְצוּן תַּרְוִיחֹן מִגּוֹ עֲמֻחֹן:
 יט וְעֵרִית אַחַת אִמֶּךָ וְאַחַת
 אָבוֹךָ לֹא תִגְלִי אֲרִי יֵת
 קָרִיבֶיּהָ גְלִי חֻבְּבֹן יִקְבְּלוֹן:
 כ וּגְבֵר דִּי יִשְׁכּוּב יֵת אִתּוֹ אַח
 אָבוֹהֵי עֵרִית אַח אָבוֹהֵי גְלִי
 חֻבְּבֹן יִקְבְּלוֹן בְּלֹא וְלֹד
 יִמָּוֶתוּן: כא וּגְבֵר דִּי יִסַּב יֵת

מִקּוֹר דְּמִיָּה וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקְרֵב עַמָּם:
 יט וְעֵרוֹת אַחֹת אִמֶּךָ וְאַחֹת אָבִיךָ לֹא
 תִּגְלֶהּ כִּי אֶת־שְׂאֵרוֹ הֵעֵרָה עֹנָם יִשְׂאוּ:
 כ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדְתּוֹ עֵרוֹת הִדּוּ
 גְלֶה חֲטָאִים יִשְׂאוּ עֲרִירִים יָמָתוּ: כא וְאִישׁ

cut off from the midst of their people. (19) And you must not uncover the nakedness of your mother's sister or your father's sister, for he would be baring his close relative; they must bear their sin. (20) And a man who lies with his aunt — he has uncovered his uncle's nakedness; they must bear their transgression; they will die without children. (21) And a man who takes his

RASHI

member, while others says that it is the entry of the tip of the membrum (Yevamot 55b).

(19) The nakedness of your mother's sister [or your father's sister] — *[The warnings against illicit relations have already been stated in Chapter eighteen above, while here, the punishments for someone violating those prohibitions are enumerated. However, in our verse,] Scripture repeats the actual warning [already given in 18:12,13], to tell us that one is*

warned against [cohabiting with] these [specific relatives], whether it is with one's father's or mother's sister from a father [i.e., that the father or mother and their respective sister come from a common father], or whether it is their sisters from a mother [i.e., that the father or mother and their respective sister come from a common mother]. However, when it comes to the case of [uncovering] the nakedness of the wife of one's father's brother, the warning exclusively applies if she is the wife of one's father's brother from a father [i.e., that one's father and his brother come from a common father] (Torat Kohanim 20:118). (20) Who lies with his aunt [... they will die without children] — This verse comes to teach us concerning the punishment of excision stated above [(Leviticus 18:29), "anyone who does any of these abominations ... will be cut off"] that it constitutes the punishment of going childless [as opposed to unqualified excision, which means the perpetrator and his offspring are cut off]. עֲרִירִים — [This word is to be understood] as the Targum translates it: בְּלֹא וְלֹד, without child. Similar to this is the verse (Genesis 15:2), "for I am going childless (עֲרִירִי)." [But how is this punishment effective if the perpetrator already has children?] If he has children, he will bury them [i.e. they will die during his lifetime]. And if he does not have children [when he

רש"י

אומרים: זו הכנסת עטרה: (יט) וערות אחות אמה. שנה הכתוב באזהרתן. לומר, שהזהר עליהן, בין על אחות אביו ואמו מן האב, בין על אחיותיהן מן האם, אבל ערות אשת אחי אביו לא הזהר, אלא על אשת אחי אביו מן האב: (כ) אשר ישכב את-דודתו. המקרא הזה בא ללמד על 'ברת' האמור למעלה, שהוא בענש הליכת עיריני עירירים. בתרגומו: בלא ולד; ודומה לו (בראשית כז, מו): "ואנכי הולך עיריני" — יש לו בנים — קוברן, אין לו בנים — מת בלא בנים. לכך שנה בשני

אתת אחוהי מרחקא היא
 עריטא דאחוהי גלי בלא ולד
 יהון: כב ותטרון ית כל קימי
 וית כל דיני ותעבדון יתהון
 ולא תרוקן יתכון ארעא די
 אנא מעיל יתכון תמן למתב
 בה: כג ולא תהכון בנימוסי
 עממיא די אנא מגלי מן
 קדמיכון ארי ית כל אלין
 עבדו ורחיק מימרי יתהון:
 כד ואמרית לכון אתון תירתון

אֲשֶׁר יִקַּח אֶת-אִשֶּׁת אָחִיו נִדְהָהּ הוּא עֲרוֹת
 אָחִיו גְּלָהּ עֲרִירִים יִהְיוּ: כב וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-
 כָּל-חֻקֵּי וְאֶת-כָּל-מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
 וְלֹא-תִקִּיאוּ אֹתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא
 אֲתֶכֶם שָׁמָּה לְשֹׁבֵת בָּהּ: שביעי כג וְלֹא תִלְכוּ
 בְּחֻקֵּי הַגּוֹי אֲשֶׁר-אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם כִּי
 אֶת-כָּל-אֱלֹהֵי עֲשׂוֹ וְאֶקְצַץ בָּם: כד וְאָמַר

brother's wife — it is a repulsive act; he has uncovered his brother's nakedness; they will be childless. (22) And you must observe all My statutes and all My judgments, and fulfill them, then the Land, to which I am bringing you to dwell therein, will not vomit you out. (23) Do not follow the practices of the nation that I am casting off from before you, for they did all of these [sins], and so I was disgusted with them. (24) So I said to you, You will possess their land, and

RASHI

commits this sin], then he will die childless. This is why Scripture repeats [the punishment] in these two verses [expressed in different ways]: (a) they will die without children (our verse), and (b) they will be childless (next verse) — “they will die without children” [means that] if he has children at the time of his committing the sin, he will not have any when he dies, because

he will bury them in his lifetime; and “they will be childless” [means that] if he does not have children at the time of his committing the sin, he will remain all his life as he is now (Torat Kohanim 20:120; Yevamot 55a). (21) It is a repulsive act — [namely,] this cohabitation. It is [an act from which one should] separate (מנודה) and is disgusting. And our Rabbis have expounded [this verse, as follows] (Yevamot 54b): Scripture comes to prohibit uncovering her [nakedness] just like [the prohibition of uncovering the nakedness of] a menstruant woman (נדה), whose uncovering [of her nakedness] is explicitly stated (verse 18 above), “he has bared (הערה) her source.” [That is to say, just as in the case of a menstruant woman, the mere “uncovering” of her nakedness (see verse 18 above for definition) results in excision, so too, all of the relatives enumerated]. (23) ואקץ — denotes “disgust,” just as in the verse (Genesis 27:46), “I am disgusted (קצתי) with my life,” like a man who loathes (קץ) his food [so God

רש"י

מקראות אלו: “ערירים ימתו”, “ערירים יהיו”; “ערירים ימתו”, אם יהיו לו בשעת עברה, לא יהיו לו בשימות, לפי שקוברן בחיו; “ערירים יהיו”, שאם אין לו בשעת עברה, יהיה כל ימיו כמו שהוא עכשו: (כא) נדה הוא. השכיבה הזאת מנדה היא ומאוסה. ורבנותינו דרשו לאסור העראה בה כנדה שהעראה מפרשת בה: “את מקורה הערה”: (כג) ואקץ. לשון מאוס, כמו (בראשית, כז): “קצתי

יִתְּ אֶרְעוֹן וְאֵנָּה אֶתְנַנֶּה לְכוֹן
 לְמִירַת יְתֵה אֶרְעָא עֲבָדָא חֶלֶב
 וּדְבַשׁ אֵנָּה יִי אֱלֹהִיכוֹן דִּי
 אֶפְרָשִׁית יִתְכוֹן מִן עֲמֻמַּיָּא:
 כֹּה וְתַפְרִשׁוּן בֵּין בְּעִירָא דְכִיָּא
 לְמִסְאָבָא וּבֵין עוֹפָא מִסְאָבָא
 לְדְכִי וְלֹא תִשְׁקֻצוּן יִתְּ
 נַפְשֵׁיכוֹן בְּבְעִירָא וּבְעוֹפָא
 וּבְכֹל דִּי תִרְחַשׁ אֶרְעָא דִּי

לְכֶם אַתֶּם תִּירְשׁוּ אֶת־אֲדָמַתְּם וְאֲנִי
 אֶתְנַנֶּה לְכֶם לְרִשְׁתָּ אֶתְהָ אֶרֶץ זֹבַת חֶלֶב
 וּדְבַשׁ אֲנִי יְדוּהָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי
 אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים: מִפְטִיר כֹּה וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־
 הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לְטֹמְאָה וּבֵין־הָעוֹף הַטֹּמֵא
 לְטָהוֹר וְלֹא־תִשְׁקֻצוּ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם בַּבְּהֵמָה
 וּבְעוֹף וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־

I shall give it to you to possess it — a Land flowing with milk and honey. I am the Lord your God, Who has distinguished you from the peoples. (25) And you must distinguish between pure animals and impure ones, and between impure birds and pure ones; thus you will not make yourselves disgusting through [impure] animals and birds and any [creature] which crawls on the ground, that

RASHI

loathed those disgusting] (Torat Kohanim 20:125). (25) **And you must distinguish between pure animals and impure ones** — *There would be no necessity for Scripture to say [to us that we must distinguish] between a cow and a donkey, since they are so easily distinguishable and*

*identifiable. Rather, [the meaning of the verse here is that we must distinguish] between [an animal that you cause to be] pure for you [i.e., permissible for you to eat], and [one that you cause to be] impure for you [i.e., forbidden for you to eat. Now, when an animal is slaughtered, both “signs,” i.e., organs must be cut through, namely, the esophagus (gullet) and the trachea (windpipe), or at the very least the majority of each. Thus, our verse here is referring to the following: The distinction] between an animal that was slaughtered [and when one organ was cut completely while] the majority of the [other] organ [had been cut through, in which case the animal is rendered permissible to eat], and [an animal] that was slaughtered [where one organ had been cut through while only exactly] half of the [other] organ [had been cut through, thus rendering that animal forbidden to eat]. And [since there is a fine line between exactly half an organ and the majority of it, we must know just] what is the difference between its majority and [exactly] half of it [that would mean the difference between permissible and forbidden]? The width of a hair [and consequently, Scripture commands us to make a careful distinction] (Torat Kohanim 20:116). [And accordingly,] **That I have made a distinction for you to render impure** — [means: To render] forbidden [to eat, as above]. (ibid.)*

רש"י

בְּחִי"ו, בְּאֲדָם שֶׁהוּא קָץ בְּמִזְוֹנוֹ: (כֹּה) וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לְטֹמְאָה. אֵין צְרִיף לֹאמַר בֵּין פְּרָה לְחִמּוֹר, שֶׁהֵרִי מְבֻדְּלִין וְנִכְרִין הֵם, אֲלֵא בֵּין טְהוֹרָה לְף לְטֹמְאָה לְף, בֵּין שְׁנֵשְׁחַט רַבּוֹ שֶׁל סִימָן לְנִשְׁחַט חֲצִיּוֹ, וּכְמָה בֵּין רַבּוֹ לְחֲצִיּוֹ, מִלֵּא שְׁעָרָה. אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי לְכֶם לְטֹמְאָה, לְאַסֵּר:

אֶפְרַשִׁית לְכוּן לְסֹאבָא:
 כו וְתִהְיוּן קְדָמַי קְדִישִׁין אֲרִי
 קְדִישׁ אֲנִי יי וְאֶפְרַשִׁית יִתְכוּן
 מִן עֲמֻמִּיָּא לְמַהוּי פְּלַחִין
 קְדָמַי: כו וְגַבְרָא אִו־אֶתְתָּא אֲרִי
 יְהִי בְהוֹן בְּדִין אִו דְּכוּר
 אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלוּן בְּאַבְנָא
 יִרְגְּמוּן יִתְהוֹן קְטָלָא תִּיבִין:

הַבְּדִלְתִּי לָכֶם לְטִמָּא: כו וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים
 כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְדוּהָ וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן־
 הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי: כו וְאִישׁ אִו־אִשָּׁה כִּי־
 יְהִיָּה בֵּהֶם אֹב אִו יִדְעֵנִי מוֹת יוֹמְתוֹ בְּאֶבֶן
 יִרְגְּמוּ אֹתָם דְּמִיָּהֶם בָּם: פ פ פ

I have made a distinction for you to render impure. (26) And you will be holy to Me, for I the Lord am holy, and I have distinguished you from the peoples, to be Mine. (27) And a man or a woman who has [the sorcery of] *Ov* or *Yid'oni*, will surely be put to death; they must pelt them with stones; their blood is upon themselves.

RASHI

(26) And I have distinguished you from the peoples, to be Mine —

*If you become distinct from the other peoples [through your observance of Torah], then you will be Mine, but if not, then you will belong to Nevuchadnetzar and the like of him. Rabbi Elazar ben Azariah says: How do we know that a person should not say, "I find pig meat disgusting," or "It is impossible for me to wear a mixture [of wool and linen]," but rather, one should say, "I indeed wish to, but what can I do — my Father in heaven has imposed these decrees upon me?" Because Scripture says here, "And I have distinguished you from the peoples, to be Mine" — your very distinction from the other peoples must be for My Name, separating yourself from transgression and accepting upon yourself the yoke of the Kingdom of Heaven (Torat Kohanim 20:128). (27) [And a man or a woman] who has [the sorcery of] *Ov* or *Yid'oni* — Here, regarding those [who practise the sorcery of *Ov* or *Yid'oni*.] Scripture states death, while above (verse 6), Scripture states excision. [Do the perpetrators incur death or excision?] Well, if [the transgression had] witnesses and [the perpetrators received a formal] warning [not to commit the sin], then they incur death by stoning; and if [the perpetrators transgress] wilfully but without having received a warning, then they incur excision; and if they transgress unintentionally, then they incur a sin-offering. And this [general principle regarding death, excision or sin-offering.] applies to all people who are subject to the death penalty, about whom excision is also stated.*

רש"י

(כו) וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. אִם אֶתְכֶם מְבַדְּלִים מֵהֶם, הָרִי אֶתְכֶם שְׁלִי, וְאִם לֹא, הָרִי אֶתְכֶם שֶׁל נְבוּכַדְנֶאצַּר וְחִבְרִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אֹמֵר: מִנֵּין שְׁלֹא יֵאמַר אָדָם: 'נִפְשִׁי קָצָה בְּבִשָּׁר חֲזִיר!' "אִי אֶפְשִׁי לְלָבֵשׁ בְּלֵאִים!" אָבֵל יֹאמַר: 'אֶפְשִׁי, וּמָה אֶעֱשֶׂה וְאָבִי שֶׁבְּשָׂמַיִם גָּזַר עָלַי, תִּלְמֹד לֹמֵר: "וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי", שֶׁתִּהְיֶה הַבְּדִלְתְּכֶם מֵהֶם לְשָׂמַי, פּוֹרֵשׁ מִן הָעֲבֵרָה וּמִקְבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׂמַיִם: (כו) כִּי־יְהִיָּה בֵּהֶם אֹב וְגו'. כָּאֵן נֶאמַר בָּהֶם מִיְתוּהוּ וְלִמְעַלָּה 'בְּרַת': עֲדִים וְהִתְרָאָה _ בְּסִקִּילָה, מְזִיד בְּלֹא הִתְרָאָה _ בְּכַרְת וְשִׁגְגָתָם _ חֲטָאתָ. וְכֵן בְּכָל חֲטָיִי מִיתוּת שֶׁנֶּאמַר בָּהֶם 'בְּרַת'.

הפטרת קדושים

ביחזקאל פרק כב

א ויהי דבר־יְהוָה אלי לאמר: ב ואתה בן־אדם התשפט התשפט את־עיר הדמים והודעתה את כל־הועבותיה: ג ואמרתי בה אמר אדני יְהוָה עיר שפכת דם בתוכה לבוא עתה ועשתה גלולים עליה למאפה: ד בדמדך אשר־שפכת אשמת ובגלולך אשר־עשית טמאת ותקריבי למיך ותבוא עד־שנותיך על־כן נתתיך הרפה לגוים ומלסה לכל־הארצות: ה הקרבות והרחקות ממך יתקלסו־בך טמאת השם רבת המהומה: ו הנה נשיאי ישראל איש לזרעו היו בך למען שפך־דם: ז אב ואם הקלו בך לגר עשו בעשק בתוך יתום ואלמנה הונו בך: ח קדשי בזית ואת־שבתתי חללת: ט אנשי רביל היו בך למען שפך־דם ואל־ההרים אכלו בך זמה עשו בתוך: י ערות־אב גלח־בך טמאת הנדה ענו־בך: יא ואיש א את־אשת רעהו עשה הועכה ואיש את־בלתו טמא בזמה ואיש את־אחתו בת־אביו ענה־בך: יב שחד לקח־בך למען שפך־דם נשך ותרבית לקחת ותבצעי רעיד בעשק ואתי שכחת נאם אדני יְהוָה: יג והגדה הפיתי כפי אל־בצעך אשר עשית ועל דמדך אשר היו בתוך: יד הנעמד לבד אסתחננה ידך לימים אשר אני עשה אותך אני יְהוָה דברתי ועשיתי: טו והפיצותי אותך בגוים ונריתיך בארצות והתמתי טמאתך ממך: טז ונחלתך בך לעיני גוים וידעת כי־אני יְהוָה:

כמנהג האיטליאנים והספרדים. ויש מפטירין זה בפרשת אחרי מות.

ביחזקאל פרק כ

א ויהי א בשנה השביעית בחמשי בעשור להדש באו אנשים מקני ישראל לדרש את־יְהוָה וישבו לפני: ב ויהי דבר־יְהוָה אלי לאמר: ג בן־אדם דבר את־וקני ישראל ואמרתי אליהם בה אמר אדני יְהוָה הדרש אתי אתם באים הלא אני אב־אדרש לכם נאם אדני יְהוָה: ד התשפט אתם התשפטו בן־אדם את־הועבת אבותם הודיעם: ה ואמרתי אליהם כה־אמר אדני יְהוָה ביום בהרי בני־שׂרָאֵל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ מצרים ואשא ידי להם לאמר אני יְהוָה אלהיכם: ו ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אל־ארץ אשר־תרתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל־הארצות: ז ואמר אלהם איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצרים אל־תטמאו אני יְהוָה אלהיכם: ח וימררו־בי ולא אבול לשמע אלי איש את־שקוצי עיניהם לא השליכו ואת־גלולי מצרים לא עזבו ואמר לשפך חמתי עליהם לכלות אפי בהם בתוך ארץ מצרים: ט ואעש למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר־המה בתוכם אשר נודעתו אליהם לעיניהם להוציאם מארץ מצרים: י ואוציאם מארץ מצרים ואבאם אל־המדבר: יא ואתן להם את־חקותי ואת־משפטי הודעתו אותם אשר עשה אותם האדם ותי בהם: יב וגם את־שבתותי נתתי להם להיות לאות ביני וביניהם לדעת כי אני יְהוָה מקדשם: יג וימררו־בי בית־ישראל במדבר בחקותי לא־הלכו ואת־משפטי מאסו אשר עשה אתם האדם ותי בהם ואת־שבתותי חללו מאד ואמר לשפך חמתי עליהם במדבר לכלותם: יד ואעשה למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר הוצאתים לעיניהם: טו וגם־אני נשאתי ידי להם במדבר לבלתי הביא אותם אל־הארץ אשר־נתתי זבת חלב ודבש צבי היא לכל־הארצות: טז וען במשפטי מאסו ואת־חקותי לא־הלכו בהם ואת־שבתותי חללו כי אהרי גלוליהם לבס הקד: יז ותחס עיני עליהם משחתם ולא־עשיתי אותם פלה במדבר: יח ואמר אל־בניהם במדבר פחוקי אבותיכם אל־תלכו ואת־משפטיהם אל־תשמרו ובגלוליהם אל־תטמאו: יט אני יְהוָה אלהיכם בחקותי לבו ואת־משפטי שמרו ועשו אותם: כ ואת־שבתותי קדשו והיו לאות ביני וביניכם לדעת כי אני יְהוָה אלהיכם:

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה, ומזמור ה' מלך גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצ"ח דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום

משנה אהלות פרק ד

Mishnah Oholot chapter, 4

(1) A large wooden box standing in the open air [not indoors], if there is an impurity inside, vessels in the [niches, in the] thickness [of its walls] remain clean [these niches, bored through the thickness of the walls, must be less than a handbreadth square, so as not to allow the defilement to spread into it]. If there is impurity in [the niches, in] the thickness [of its walls], vessels inside [the box] remain pure. Rabbi Yose says, Half and

half [the inner half of the niche, is [considered] as the inside of the box, the outer half, is as outside the box]. If a box is standing inside a house, if there is impurity inside [the box, even if the box is closed] the house becomes defiled [since eventually it will exit through the house (see Mishnah portion, previous week, Mishnah 6)] if there is an impurity inside the house that which is within [the closed box] remains clean, for the manner of impurity is to go out [through the door] and not to go inside [the box]. [Regarding] vessels, which are between it [the bottom of the box] and the ground, or between it and the wall, or between it and the roof-beams, if there is a space of one cubic handbreadth [between the box and the floor or wall or roof-beams] they become defiled but if not [the impurity does not enter and], they remain pure (see Tiferet Yisrael). If there is impurity there, the house becomes defiled [this being a case of a tent within a tent, which prevents impurities from the outer tent entering and defiling the inner tent, but does not prevent impurities from leaving the inner and defiling the outer (see, Tosfot Yom Tov and Rambam), here, the inner tent (i.e., the box), does not block the impurity underneath it, from defiling the outer tent (i.e., the house)]. (2) [Regarding] a drawer in a bureau, which is one cubic handbreadth, but its opening is not a square handbreadth in size,

רבנו עובדיה מברטנורא

א מגדל שהוא עומד באויר. מגדל עץ שיש לו דפנות והדפנות עצמן יש חלל בעוביין כגון חורין המפולשין פתוחים לפנים ולחוץ אלא שאין בהם פותח טפה, ורגילים להצניע שם מחטין וצינוריות וכלים קטנים: **שהוא עומד באויר.** תחת אויר השמים, כגון דקאי בחצר: **טומאה בתוכו.** בחלל המגדל עצמו: **כלים שבעוביו.** בעובי חלל הדפנות: **מחצה למחצה.** מחציו של עובי מגדל ולפנים כלפנים, מחציו ולחוץ כלחוץ בין שהכלים במגדל וטומאה בעוביו, בין שהטומאה במגדל וכלים בעוביו. ואין הלכה כר' יוסי: **טומאה בתוכו.** בתוך המגדל: **הבית טמא.** אע"פ שדלתותיו מגופות, כדמפרש טעמא שדרך הטומאה לצאת משם לבית: **טומאה בבית מה שבתוך המגדל טהור.** והוא שדלתותיו מגופות. דאי פתוחות, לא גרע מחלון שבין שני בתים. וטעמא דמה שבתוך המגדל טהור, דאין דרך לטומאה שבבית להכניסה במגדל: **אם יש שם פותח טפה.** בין שולי המגדל לארץ, או בין דופן המגדל לכותל, או בין גג המגדל לתקרת הבית: **טמאים.** מחמת טומאה שבבית. אבל אין שם טפה הוי מגדל כלבוד ואין טומאת הבית נכנסת שם: **טומאה שם הבית טמא.** אם היתה טומאה בין שולי המגדל לקרקע הבית, או בין גג המגדל לגג הבית, או בין דפנות המגדל לכותלי הבית אע"פ שאין ביניהן פותח טפה: **הבית טמא.** שאין המגדל מציל על הטומאה שתחתיו בתוך הבית שלא תטמא כל אשר בבית: **ב תיבת המגדל.** רגילים לעשות תיבות קטנות בתוך מגדל של עץ, כדי להצניע בהם כלים ואוכלין ומשקים: **שיש בה פותח טפה.** שיש בחללה פותח טפה, דלא הויה טומאה טמונה: **ואין ביציאתה.**

א מגדל שהוא עומד באויר, טמאה בתוכו, כלים שבעביו טהורים. טמאה בעביו, כלים שבתוכו טהורים. רבי יוסי אומר, מחצה למחצה. היה עומד בתוך הבית, טמאה בתוכו, הבית טמא. טמאה בבית, מה שבתוכו טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה להכנס. כלים שבינו לבין הארץ, שבינו לבין הכתל, שבינו לבין הקורות, אם יש שם פותח טפה, טמאין. ואם לאו, טהורין. טמאה שם, הבית טמא: **ב תבת המגדל,** יש בה פותח טפה ואין ביציאתה פותח טפה,

if there is impurity [e.g., an olive size piece of flesh] in it, the house becomes defiled [since eventually the only way out is from that small opening, therefore this is considered its opening, even though it is less than a handbreadth square], but if there is impurity in the house that which is inside [the drawer] remains pure [since the opening is less than a handbreadth], for the manner of impurity is to go out and not to go in

[therefore, the small opening is considered an exit but not an entrance]. Rabbi Yose declares [the house] pure since he can remove [the impurity] by halves [in which case it would not have the minimum required size in order to defile the house], or burn it where it is [therefore, it does not necessarily have to exit, from the small opening]. (3) [Regarding] a cupboard [or box which] is standing in the doorway and its opening was outside [the house] if there is impurity inside [the box] the house remains pure [since it exits directly outside]. If there is impurity in the house that which is inside [the cupboard, (see Tosfot Yom Tov regarding the version of Bartenurah used here)] **remains pure**, for the manner of impurity is to go out and not to go inside [the box]. If it [the large box] had a [wheeled] base [constructed underneath it, which] extended three fingerbreadths past the box [i.e., the base was wider than the box, by three fingerbreadths] and there was an impurity in the base, under the roof-beams [of the house, i.e., the box itself, was in the doorway, but the base came into the house three fingerbreadths, the house, even though it overshadows the base, still] remains pure [since the base extends only three fingerbreadths from the box, it is only part of the box and the box itself, is opened outside]. When does this apply? [1] When there is a hollow within the base [where the impurity lies] one cubic handbreadth [if it were less than a cubic handbreadth, it would be *tumah retzutzah*, i.e., an impurity in a very confined area, where the enclosure does not prevent it from spreading upward], [2] when the base is not detachable [from the box] and

רבנו עובדיה מברטנורא

בחור פתחה אין בו טפח: **טומאה בתוכה הבית טמא**. ואע"פ שפתחה קטן. כדמפרש טעמא מפני שדרך טומאה לצאת, על כרחק סופה לצאת דרך פתח זה, לפיכך מטמאה מיד דרך יציאתה: **מה שבתוכה טהור**. הואיל ואין ביציאתה פותח טפח, אינו מביא את הטומאה: **ואין דרך טומאה ליכנס**. שאין סופו להכניס לה מת: **ורבי יוסי מטהר**. דשמא אין סופו לצאת דרך פתח זה שיהא בה שיעור טומאה שהרי יכול להוציאה לחצאים או לשורפה במקומה. ואין הלכה כר' יוסי: **ג' היה**. המגדל עומד כולו בתוך הבית אלא שפתח התיבה לחוץ: **טומאה בתוכה הבית טהור**. דמשום מאי איכא לטמויה, הא טומאת [ואהל] ליכא דיש בה פותח טפח ולא טמונה היא, ומשום יציאה של טומאה נמי לא מטמא דהא אין יציאתה לפנים בתוך הבית: **טומאה בבית מה שבתוכו טהור**. שאין דרך טומאה ליכנס שם: **מוכני**. גלגל העשוי למגדל להוליכו ממקום למקום: **משוכה לאחוריו**. מרוחקת מאחורי המגדל לצד הבית, שהמגדל עומד על הפתח, והמוכני משוכה מאחוריו לצד הבית בפנים, וטומאה שם בתוך המוכני כנגד קורות הבית, אע"פ שהבית מאהיל עליה: **הבית טהור**. דנחשב מוכני כמגדל, והרי המגדל עומד בפתח ונפתח לחוץ. ושלש אצבעות דנקט, למעוטי אם היתה משוכה טפי משלש אצבעות, דלא הויא כמגדל, דאין דרך להרחיק המוכני מן המגדל כולי האי: **בוזמן שיש שם פותח טפח**. דחלל המוכני שהטומאה בו פותח טפח, שלא תהא טומאה רצוצה דבוקעת ועולה: **ואינה יוצאה**.

טמאה בתוכה, הבית טמא. טמאה בבית, מה שבתוכה טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה להכנס. רבי יוסי מטהר, מפני שהוא יכול להוציאה לחצאים או לשרפה במקומה: **ג' היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ, טמאה בתוכו, הבית טהור**. טמאה בבית, מה שבתוכו טמא, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה להכנס. היתה מוכני שלו משוכה לאחוריו שלש אצבעות, טמאה שם כנגד הקורות, הבית טהור. במה דברים אמורים, בזמן שיש שם פותח טפח, ואינה

[3] when the box is of the stipulated size [i.e., יוצאה, והמגדל בא במדה: it could hold forty *se'ah* of liquid, at this size it is not considered an ordinary vessel, rather, a valid enclosure and the box itself does not become defiled. All the aforementioned boxes are also this size].

רבנו עובדיה מברטנורא

שאינן המוכני נשמטת לגמרי מן המגדל: והמגדל בא במדה. שמחזיק ארבעים סאה בלח, שהם כוריים ביבש. שכשהוא במדה זו אינו מקבל טומאה, וחוצץ בפני הטומאה. אבל בפחות ממדה זו הוא כשאר כלים המקבלים טומאה ואינו חוצץ בפני הטומאה. וכל מגדל דתנינן בפרקין, במגדל הבא במדה מיירי:

Gemara Niddah 20b

גמרא נדה דף כ:

Ulla once visited Pumbedita [which was under the jurisdiction of Rav Yehudah] and some blood was brought to him for examination, but he refused to see it. He said, "If Rabbi Elazar, who was the supreme authority in Eretz Yisrael [for such questions], refused to see blood whenever he visited the place of Rabbi Yehudah, should I see it?" And why was he described as the supreme authority in Eretz Yisrael? Because a woman once brought some blood before Rabbi Elazar when Rabbi Ammi sat in his presence. Having smelled it, he [Rabbi Elazar] told her, "This is blood of lust [a discharge due to sexual desire]." After she went out, Rabbi Ammi joined her and she told him, "My husband was away on a journey and I felt an intense longing for him." Thereupon he [Rabbi Ammi] applied to him [Rabbi Elazar] the text, "The counsel of the Lord is with those who fear Him." (Psalms 25:14)

עולא אקלע לפומבדיתא אייתו לקמיה דמא ולא חזא. אמר ומה רבי אלעזר דמרה דארעא דישראל הוה כי מקלע לאתרא דרב יהודה לא חזי דמא אנא אחזי. ואמאי קרו ליה מרה דארעא דישראל דהיא אתתא דאייתא דמא לקמיה דרבי אלעזר הוה יתיב רבי אמי קמיה ארחיה אמר לה האי דם חימוד הוא בתר דנפקא אטפל לה רבי אמי אמרה ליה בעלי הוה בדרף וחמדתי קרי עליה (תהלים כה) סוד ה' ליראי:

זוהר תרומה דף קל"ה ע"א

רוא דשבת איהו שבת דאתאחדת ברוא דאח"ד למשרי עליה רוא דאח"ד צלותא דמעלי שבתא דהא אתאחדת בורפיא וקורא קדישא ברוא דאח"ד ואתתקנת למשרי עליה מלכא קדישא עלאה. בד עייל שבתא איהו אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא וכל דינין מתעברין מינה ואיהו אשתארת ביחודא דנהירו קדישא ואתעטרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא וכל שולמני רוגזין ומארי דדינא כלהו ערקין (דבר אחר ואתעברו מינה) ולית שולמנו אחרא כלהו עלמין ואנפקא נהירין בנהירו עלאה ואתעטרת לתתא בעמא קדישא וכלהו מתעטרין בנשמתין חדתי. בדין שירותא דצלותא לברכא לה בחדוה בנהירו דאנפין ולומר ברכו את יהוה המבורך. את יהוה דייקא בגין למפתח לגבה בברכה:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rabbeinu Yonah, Sha'arei Teshuvah, 8b

שערי תשובה לרבינו יונה דף ח ע"ב

One's sin should always be before him. Since

צריך להיות חטאתו נגדו תמיד כי ראוי

it is proper for the sinful soul to remember its poverty constantly, and not to forget it even later, at the end of his time, it must not be removed from his heart, until he dies. This is expressed by the verse, “For I know my iniquities, and my sin is before me always.” (Psalms 51:5) And one must abandon the sin when the opportunity arises to commit it again, even though his desire is still as powerful as ever. They, [the Rabbis] of blessed memory, said, Who is the penitent whose repentance reaches the throne of G-d? When one is tested and emerges pure during the same period of his life, at the same place, and with the same woman. By this, they mean that the opportunity for him to sin presents itself to him, once more. And he still has the full strength of his desire and his physical strength, just as he did the first time, when he sinned. This time, though, he conquers his impulse and escapes because of the intensity of his awe of God and the magnitude of his fear of Him. If someone has not had such a situation arise, he should increase the fear of God in his soul from day to day, throughout his entire life. When that fear of God becomes strong enough to conquer his impulse and to overpower the intensity of his desire, then the One who examines hearts will surely understand, and the One who created his soul will surely know that if he were to be tested, and a situation like the original one were to present itself to him, he would be able to save his soul from the clutches of his evil impulse. He is regarded by God as being on the highest level of repentance. This is what King Shlomoh, peace be upon him, said: “By kindness and truth is sin atoned, and by the fear of the Lord, men turn away [sur] from evil.” (Proverbs 16:6) That is, by the fear of the Lord one [automatically] turns away from evil if it presents itself to him. The word *sur* is the infinitive. Evidence for this is the fact that it does not say by the fear of the Lord [וסור] **and** turning away [which would mean two separate things and that one requires both]. And [so too,] the verses that say, “Turn away from evil and do good.” (Psalms 34:15) and “God-fearing and turning away from evil” (Job 1:1) mean that the person would turn away from evil if it were to present itself to him. For one does not say, Turn away from that particular action, except to someone who's about

לנפש החוטאת לזכור ענייה תמיד ואל תשי אותם לקץ ימים ומלבבו לא יחטפו עד בא חליפתו בענין שנאמר (תהלים נא) כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד. וצריך עזיבת חטא בהודמן והוא בתוקף תאותו. אמרו זכרונם לברכה איזהו בעל תשובה אשר תשובתו מגעת עד כסא הכבוד כאשר נבחן ויצא נקי באותו פרק ובאותו מקום ובאותה אשה רצונו לומר כי הודמן החטא לידו והוא בתוקף יצרו ואונו בשרירי בטנו כעת הראשון אשר חטא וכבש יצרו ונמלט בעוז יראת ה' בגאון פחדו. ומי שלא הודמן לידו בענין הזה יוסיף בנפשו יראת השם דבר יום ביומו ככה כל הימים וכאשר יחליף כח היראה די כבוש ככח הזה את יצרו ומסת משלו בעוצם התאהה הלא בוחן לבות הוא יבין ונוצר נפשו הוא ידע כי אם יבא לידי נסיון ויגיע לידו בענין הראשון יציל את נפשו מיד יצרו. והנה הוא לפני ה' במדרגה העליונה מן התשובה וזהו שאמר שלמה המלך עליו השלום בחסד ואמת יכופר עון וביראת ה' סור מרע פירוש וביראת ה' לסור מן הרע אם יודמן לידו ומלת סור מקור ויעיד על הפירוש הזה מה שלא אמר וסור. ומה שנאמר (משלי טו) סור מרע ועשה טוב (תהלים לד) ירא אלהים וסר מרע ענינו שיסור מן הרע בהודמן לידו כי לא יאמרו אמור סור מן המעשה (איוב א) בלתי לאשר יקרב לעשותו. ואמרו רבותינו

to do it. And our Rabbis, of blessed memory, said in the *midrash*, If someone sits and does not commit a sin, he is given a reward just like one who performs a commandment. I.e.,

if the opportunity arises to commit a sin and he saved himself from doing it [then he receives a reward as if he has performed a commandment].

Practical Law:

Rambam Laws of the Sabbath, Chapter 8

(1) Any plant that grows and increases as a result of being cut, such as alfalfa and spinach, one who cuts it unwittingly is liable for two sin-offerings: one for reaping and one for planting. So, too, one who prunes and requires the wood, is liable for reaping and for planting. If grass sprouts on a clump of soil and one lifts it up from the ground and sets it on stakes, he is liable for detaching. If it is on stakes and he sets it onto the ground, he is liable for planting. Figs that have dried on their branches or a tree whose fruits have dried on it, one who picks them on the Sabbath is liable, even though they are considered as though they were already detached with regard to [susceptibility to the laws of] impurity. (2) One who picks chicory or young shoots, if it is for the purpose of eating, the amount [that makes one liable] is the size of a dried fig. If it is for an animal, the amount is a kid's mouthful. If it is for fuel, the amount is enough to cook an egg. One who binds foods, if it is for eating, its amount is the size of a dried fig. If he binds it for an animal, the amount is the size of a kid's mouthful. If it is for fuel, its amount is

enough to cook an egg. Everywhere an egg is referred to it means a medium-sized chicken egg. Wherever it says enough to cook an egg it means enough to cook an amount of an egg the size of a dried fig. A dried fig is one third of an egg. [The labor of] binding applies only to produce of the ground. (3) If one gathers pressed, dried figs and makes them into a wheel or pierces figs and puts a string through them so that they are now gathered into one mass, this is a subcategory of binding, and he is liable. The same is true of all things similar to this.

זכרוֹנֵם לְבִרְכָה בְּמִדְרַשׁ יֵשֵׁב וְלֹא עָבַר
עֲבִירָה נוֹתֵנִין לוֹ שֶׁכֵּר בְּעוֹשֶׂה מִצְוָה כְּגוֹן
שָׂבָא דְּבֵר עֲבִירָה לְיָדוֹ וְנִיּוֹל מִמֶּנָּה:

הלכה

הרמב"ם הלכות שבת פרק ח

א כל זרע שקצירתו מצמחת אותו ומגדלתו
כגון אספסתא וסלקא הקוצרו בשגגה חייב
שתי חטאות. אחת מפני שהוא קוצר ואחר
מפני שהוא נוטע. וכן הזומר והוא צריך
לעצים חייב משום קוצר ומשום נוטע.
גבשושית של עפר שעלו בה עשבים הגביהה
מעל הארץ והניחה על גבי יתדות חייב
משום תולש. היתה על גבי יתדות והניחה על
הארץ חייב משום זורע. תאנים שיבשו
באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו התולש
מהן בשבת חייב אף על פי שהן כעקורין לענן
טומאה: ב התולש עולשין המזרד ורדין אם
לאכילה שיעורו כגרוגרת. ואם לבהמה
שיעורו כמלא פי גדי ואם להסקה שיעורו כדי
לבשל ביצה. המעמר אוכלין אם לאכילה
שיעורו כגרוגרת. ואם עמר לבהמה שיעורו
כמלא פי גדי ואם להסקה שיעורו כדי לבשל
ביצה וביצה האמורה בכל מקום היא ביצה
בינונית של תרנגולין. וכל מקום שנאמר כדי
לבשל ביצה היא כדי לבשל כגרוגרת מביצה
וגרוגרת אחד משלשה בביצה ואין עמור אלא
כגדולי קרקע: ג המקבץ רבילה ועשה ממנה
עגולה או שנקב תאנים והכניס החבל בהן עד
שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדת מעמר
וחייב וכן כל כיוצא בזה: